

v tisk. žetrel in celoto zbraja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom za vsako leto 8 gl. — k. za pol leta . . 4 „ — „ za četrť leta . . 2 „ 20 „

Po pošti:

Za vsako leto 10 gl. — k. za pol leta . . 5 „ — „ za četrť leta 2 „ 60 „

Vredništvo in opravništvo je na stolnem trgu (Dom-platz) hišna št. 184.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniha:
 Za navadno dvestopeno vrsto se plačuje 6 kr., če se tiska 1krat, 5 kr., če se tiska 3krat, 4 kr., če se tiska 3krat-veče pismenko se plačuje po prostoru.
 Za vsak tisek je plačati kolek (štempelj) za 30 k.
 Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

Št. 60.

V Mariboru 22. avgusta 1868.

Tečaj I.

Z odlokom od 20. avgusta t. l. je slavno c. kr. okrajno predstojništvo celjsko dovolilo drugi slovenski tabor na 6. dan septembra v Žavcu.

Ugovori in izgovori.

Iz Dolénje Kranjske. A. D. P. II.

Vsako historično pravo, naj bo staro, kolikor hoče, ako je drugemu narodu „historično krivo“ mora se v sedanjem času poravnati in popraviti, da ne bo svojemu namenu nasprotovale: to je v sedanjem času za obstanek Avstrije — conditio sine qua non. Vsak, kdor tega ne priznava bodi si c. k. uradnik, državni poslanec ali še kaj več, kaže očitno, da ne želi obstanka Avstrije, ampak smrt njeno. Zatorej — slava Čehom! ki stojé trdno ko skala za svoje historično pravo, zraven tega pa tudi Nemce, živeče v deželah česke krone, ne le na papirji ampak v resnici za ravnopravne brate spoznavajo. Ali kdo bo hvalil ohole Magjare, kateri — opiraje se na svoje historično pravo — trem milijonom Slovkov, nekdanjim gospodarjem jim posurovi sili odvzete in zdaj „Hungaria“ imenovane dežele, zahtevanje ravnopravnosti narodne v največe hudodelstvo štejejo? Kdo more hvaliti cislajtanske dualiste, kateri politično razdrobljenje Slovencev na mnogo kosov kot „dragoceno historično svetinjo“ na vso moč zagovarjajo in branijo, med tem ko s svojim novoskovanim dualizmom in z novoskovanim „nehistoričnim“ reichsrathom ne samo starodavno historično in narodno pravo Čehov in drugih obstojnih delov Avstrije, ampak tudi neobhodno potrebno državno edinstvo, torej Avstrijo samo spodjedajo in spodkopavajo? Je li pametno nove, nehistorične naprave ustvarjati in z njimi ravnopravnost žaliti, ko se zarad zlate ravnopravnosti v sedanjem času še celo starodavno historično pravo spreminjati ali pa kot popolnoma neveljava brklarija med staro šaro pošiljati mora? Nismo ne še zabili, kako strašno so Magjari terentetevali, protestovali in na vse miljene viže se zoperstajljali, ko se jim je njih historična invidualnost v pospeševanje celokupnega državnega edinstva, v pospeševanje državne moči in veljave kratila; v sedanjem dualizmu se pa historično in narodno pravo Čehov in drugih Slovanov zametava ne v podporo, nego v pogubo edinstva državnega in v pospeševanje nemškomagjarske supremacije! Ni še dolgo tega, ko so Magjari vpili nad nemške centraliste, kateri so jim dokazovali, da je nemška centralizacija zarad državnega edinstva, državne moči in veljave neobhodno potrebna; nemški centralisti so uporne Magjare izdajalce in morivce Avstrije imenovali, Magjari so pa te pušice pobrali ter jih v Nemce nazaj metali rekoč, da je le tisti pravi sovražnik Avstrije, ki jej ne neha sreče iskati tam, kjer vidi, da jo le nesreča zadeva in da jo vedno zadevala bude. Zdjaj pa je Magjarom magjarska centralizacija v vsej Zalitaviji prva in največa zapoved. „Križajte ga

izdajalca domovine!“ vpijejo vsakemu Slovaku, Rusinu, Srbu in Romanu, ki pred magjarsko centralizacijo na kolena ne pade in se pred Magjarorszagom v prahu ne vije. Ko so nemški centralisti Magjare v Schmerlingov širji reichsrath vabili rekoč, da jim se ne bo tam ni najmanjša krivica godila, ker se v reichsrathu ne bo za Nemce kaka posebna pogača pekla, marveč delale se v njem za vse enake pravice, za vse enake postave, za vse enaka svoboda, bili so Magjari za to enakost popolnoma gluhi in neobčutljivi, torej so se prav lepo za njo zahvalili in doma ostali. Zavoljo takega upora in nereda je, se ve da, Avstrija hudo trpela, vendar so Magjari svoje ravnanje vedno le lepo, dobro, pravično, pošteno in lojalno imenovali. Če pa Slovaki, Rusini, Srbi ali Romani s tisto „enakostjo“ v peštanskem deželnem zboru, koja je predlancena se zlate gore obetala, zdjaj pa od ravnopravnosti narodne nič več slišati noče, popolnoma zadovoljni niso, precej Magyarembri neusmiljeno po njih mahajo, češ, da ne vedo, kaj je svoboda, da ne umejo, kaj je kultura, da so divji narodni fantasti, panslavisti in izdajalci domovine. Ravno taka ali če primerimo Čehe s Hrvatí še huja godí se pod zastavo deutschliberalizma na naši strani. Vendar nek znan državni poslanec iz slovenskih dežel, kateri se še zmerom slovenskim narodnjakom prišteva, dualizem s tem zagovarja, da je ne samo l. 1848 ampak tudi že mnoga leta poprej bil v navadi. Čudna „logika“! Po tem takem bi še izgubil pravico na suho priti in se pogreti, kdor se je že dolgo časa v mrzlem grdém vremenu močil. Razen tega ne sme se pozabiti, da se je tudi politično vreme dandanašnji popolnoma spremenilo in iz grdega najgrje naredilo. Res je sicer, da je Slovanom nemško-magjarska supremacija tudi v poprejšnjih časih, ko ni še v cis- in transljajtanskem parlamentu svojih ustavnih zalog imela, veliko škodovala, ali znanemu slovenskemu zagovorniku dualizmovemu je gotovo znano, da je ta nadvlada, dokler se je pod mrtvo in neutralno latinščino skrivala, dokler je več ali menj po celi Avstriji absolutizem vladal in dokler se narodi še svojih pravic niso zavedali, še kolikor toliko prenesljiva bila in životariti mogla: toda od kar se je mrtva latinščina tu nemščini, tam magjarščini umakniti morala, odkar je absolutizem odstopil in svoj prostor ustavní svobodi in ravnopravnosti prepustil, odkar je ideja narodnosti ne peta ali šesta, ampak, kakor novejšé dogodbe pričujejo, prva in največa velevlast postala, postal je tudi dualizem v Avstriji pravi „nonsens“, ki je bil kriv, da je l. 1848 in 49 kri curkoma tekla.

Slovenski odvetnik dualizmov gotovo prav dobro ve, da je nemško-magjarski dualizem v sedanjem času še večja in grja spaka, ko l. 1848, prvič ker zdjaj hvala Bogu! ni več tistega nemškega bunda, ki je takrat Avstrijo na dvoje delil in dualizem še nekako opravičeval; drugič pa, ker vselej zvesti Slovani mislijo, da niso celo nič nenapeti, ako zahtevajo, da bi se zdjaj, ko je nemška absolutistična in ustavna centralizacija fiaska napravila, pri stvarjenji nove Avstrije na njih vsaj toliko ozira imelo, ko na puntarske Magjare, od katerih je znano, kaj so l. 1848, 1859 počeli, in kaj so še predlanskim, ko se je zmagonosni sovražnik že Dunaju bližal, uganjali med tem,

Listek.

Buharci in Buharija.

V Peterburgu 1./13. avgusta. [Izv. dop.]

Novega boja z Buharci je konec, mir je sklenen. Buharci so bili v vseh bitvah zmagani, čeravno jih je bilo zmerom desetkrat več, kakor naših. Prva slavna zmaga je bila, ko so naši pod poveljništvom generala Kaufmuna Samarkand dobili; druga pod zapovedništvom polkovnika Abramova, ko je Urgent v naše roke prišel; tretja, ko so naši Kari-Kisljak osvojili (tu je zapovedoval general Golovačov); četrta pri Kati-Kurganu, spet pod poveljništvom generala Kaufmana. Ta bitva je bila naj hujša. Veliko slavo si je pridobila tudi posadka naša na samarkandskem gradu. General Kaufman odpravlja se proti Kati-Kurganu je pustil v Samarkandu samo dve stotinjí pešcev, stotinjo kozakov in nekoliko topov. Komaj general Kaufman s svojo vojsko odide, napade 25 tisoč sovražnikov samarkandski grad. Sedem dni se brani naša peščica neštevilnih navalov, tako dolgo, da se general Kaufman vrne in jo reši.

Ti boji so uničili buharsko moč in slavo, kakor so uničili tisti pred generalom Černjajevom in Romanovskom Kokandsko silo. Buharska je slovela na dolgo in široko kot nepremagljiva in najsilnejša država srednje Azije. Slavni Samarkand, nekdanj stolica, zdjaj grob Tamerlanov, je odprl vrata naši vojski.

Boj z Buharsko se je vnel proti naši volji, trpel je neprenehoma od kar je v naših rokah Taškend, ki je popred h Kokandski spadal. Takrat se je emir buharski hotel polastiti Kokanda, pa general Črnjajev ko sokol na njega plane, mu vojsko potolče in ga zavrne. Pa s tem emir ni ugan. Naša vojska je večkrat prisiljena z nova na Buharce udariti, da pokori buharske tolovaje in da emira k miru pripravi. Nasledek bojev, ki so se o takih prilikah vmemali, je bil, da so Hodžent, Ura-Tubé in Džuzak v naše roke prišli, in da ste se meji Kokandsko in Buharske, poprejšnjih sosed daleč druga od druge odmaknile. Kokandski han postane naš pokorni sluga,

ne upa si več ganiti se. Samo emir nima še miru. Vedno še odlašá mir podpisati, ter napada naše meje. Tolovajstva Sadika ni več prenašati. In ko na vse to klic na sveti rat islamisma proti nam po celi Buharski zahrumi, spozna naša vlada, da jej družega ne ostaja, kakor da emirja do dobrega pokori. General Kaufman zbere svojo vojsko in se odpravi proti njemu. Vname se strašen boj, kterega izid je bil, kakor sem ga o začetku omenil. Pokora za emirja je bila huda. Prepričal se je, da proti nam nič ne zamomore, zatorej podpiše mir, česar se je tako dolgo branil.

Niso nam še znane vse točke dotične pogodbe. To vemo, da se naši iz Samarkanda spet vmaknejo, da emir še ostane vladar buharski in da nam bo plačeval 500.000 r. s. na leto. Ker je buharska moč v omenjenih bitkah popolnoma razdjana, ni se bati, da bi emirju nov boj z nami še kadaj na misel prišel. Živeti mu bo treba mirno in pokorno, kakor zdjaj životari nekdanj ravno tako ošaben Kokandčan.

S temi boji smo dosegli vse, kar je bilo želeti, da se doseže v Aziji naši domovini v prid. Od sosedov se nam ni več ničesar bati. Buharska in Kokandska z neko neodvisnostjo, čeravno le neodvisnostjo na videz, nam boste bolj zanesljivi sosedí, kakor bi nam bili, (ako bi bili mi Buharsko popolnoma prisvojili si in naše meje bolj na jug pomaknili), — kakor bi nam bili kablulski, kafiristanski in badahšanski gorjanci. Naš pljživ ob celem Amu-Darji je zdjaj neograničen. Vladal bo tu v resnici naš turkostanski gubernator. Naša trgovina bo prepregla celo Buharsko, kakor je že prepregla Kokandsko. Odprti so zdjaj pridelkom naših fabrik trgi taškendski, kokandski in buharski. Našli so si pot celo čez gore v kitajski Turkestan, kjer nimajo nikakoršnje konkurencije.

Buharska ima za našo kupčijo dvojno važnost. Ona nam ne bo samo kupovala naših obrtniških pridelkov, ampak nam bo pošiljala tudi veliko svojih zemeljskih. Že zdjaj dohaja od ondot veliko bombaža v Moskvo; še več ga pa bo zanaprej, ko bo kupčija bolj varna. Če bi človek po surovosti, s katero se ta zemlja vlada, sodil, mislil bi si, da je Buharska pust kraj brez kulture. Pa vendar ni tako. Precej nekdanje kulture je še ostalo, posebno med Samarkandom in Buharo (mestom). V okolici samarkandski je vrt tik vrta. Povsod so iz Zarjavšana umetni vodotoki napeljani. In tako notri do

ko so Čehi z drugimi Slovani vred ko skala trdno za Avstrijo stali in za njen obstanek neusmiljeno trpeli in krvaveli. V zahvalo za toliko zvestobo noče se zdaj nič slišati o državopravni ravnopravnosti Slovanov z Nemci in Magjari; Slovani mečejo se brez usmiljenja v eni ali drugi oddelek nemško-magjarske vroče in Čehi, kateri imajo ne samo prirojeno narodno, ampak tudi starodavno historično pravo, katero ni nič slabše od magjarskega, imenujejo se celo od uradnih in vladnih dualističnih listov „Wenzesläuse“, katerih dolžnost je — molčati ter s ponižnim in hvaležnim srcem sedanjdo „Zwangslage“ in vse „darove“ nemško-magjarskih hegemenov sprejemati. Gospod dualizmov odvetnik dobro ve, da to nikamor ne kaže. On gotovo prav dobro ve, da je silno smešno, predrzno in nespametno zahtevati od Slovanov, da bi potrebo nemške in magjarske supremacije in centralizacije zaradi ustanovitve in ohranitve cisalajtanske države iz Magyarorszaga pripoznali in odobrili, odkar so Magjari izrekli in Nemci jim prikimali in potrdili, da niti nemška niti kaka druga narodna centralizacija neobhodno potrebna vez za celokupnost in državno edinstvo, moč in veljavo Avstrije: Gospod zagovornik in občudovalec dualizma gotovo prav dobro ve, da je sklicovanje zidarjev sedanega dualizma na poprejšnje čase, v katerih je skoro povsod le mrtva neutralna latinščina gospodarila, silno smešno in nespametno. Tudi je temu gospodu gotovo prav dobro znano, da so v sedanjem času kralji Matjaži in sploh boljši časi v Avstriji popolnoma nemogoči, ako se ali vsi skupaj svojim narodnim književnim jezikom ne odpovemo in nazaj k neutralni latinščini ne povrnemo ali pa — ker to ne gre — ne pustimo in ne poskrbimo, da pri vsakem narodu njegov jezik vladni in uradni jezik postane, in se vsled tega ne le v enem ali drugem, ampak, kakor v svobodni Švajci, v popolni ravnopravnosti vseh avstrijskih narodov in jezikov državno edinstvo išče. To vse je slovenskim dualistom brez dvojbe gotovo prav dobro znano, vendar se drzne njihov glasonoša ožvljenje nemško-magjarske supremacije s tem zagovarjati, da je že v poprejšnjih časih mnoga, mnoga leta v navadi bila in nekteri ne nehajo tega gospoda vsemu temu vkljub še vedno „naj boljim slovenskim rodom“ pristevati. Zagotavljam vsacega, komur je za resnico mar, da ne bi dualistični glasonoša, ako ne bi bil še le po glasovanju za dualistično adreso tak historičen modrijan postal, nikdar prilike imel v imenu doslednih Slovencev v „neustavnem“ reichsrathu nemško-magjarskega dualizma podpirati in takih podukov o historičnosti njegovi po svetu raznašati. —

Beseda večini kranjskega deželnega zbora.

Kakor v pedagogiki velja tudi v dobri in pošteni politiki pravilo, da to, kar tirjamo od drugih, spolnujemo sami, da po principih, ktere hočemo vcepiti drugim, živimo in delamo sami — verba docent, exempla trahunt. Tu nikakor ne velja znana prislovice: „poslušaj me, pa ne gledaj me“, — prislovice, katero je znašla sirokazporjena lehkornelost kakor za podporo hinavstvu in nerednemu življenju. Ako hočemo da nas bo svet spoštoval, spoštujmo se sami; kar zahtevamo da nam vlada da, dajmo si kjer in kolikor moremo sami; kar tirjamo od svojih rojakov, da nikdar in nikoli ne pozabijo, ne zabimo mi v prvi vrsti in ne dajmo svetu in rojakom slabega izgleda, da nas ne zadene kletev smešnosti, da se nam ne bode moglo z zaničevanjem od naših nasprotnikov klicati: Ubogi zdravniki, pomagajte najprvo sebi!

Za narodnost se borimo, za svetinjo, ki so jo nam pustili naši očetje: slovenski jezik hočemo povzdigniti iz hlapčevskega mesta, kamor ga je posadila britka osoda naših prednikov, kamor ga posaja še današnji dan svoje skromne matere sramujoča se filisterska drhal služočih in neslužočih naših domačinov, ki niso več pravi domačinj.

Buhare, na obeh bregovih Zarjavšane. Zarjavšan ni velika voda. Ladij ne nosi, samo do Samarkanda plavajo lesene gonke. Les dohaja iz gora na izhodnji strani Samarkanda. Te gore se kopičijo ob Zarjavšanu. So zelo visoke, in kjer se Zarjavšanu približujejo, kaj strme. Strašne pečine se vidijo, ena 10.000' glokoka. Vrhove pokriva veden sneg. Bogoslovski, ki je te gore obhodel in preiskal, pravi, da imajo mnogo premoga, bakrene in železne rude.

Poleg Zarjavšana pelje cesta iz Samarkanda v Buharo, dolga kakih 230 verst. Ob celi poti stojě mošeje (tempeljni), da popotniki v njih svoje molitve opraljuje; kajti nikjer se tako strogo ne pazi, da vsakdo izpolnuje zapovedi korana, kakor na Buharskem. V vsakem mestu je razen neštevilnih ulem (mohamedanskih duhovnov) viši nadzornik verski, ki z mačjim repom v roki po ulicah sprehajaje se, ljudi, ki jih srečuje, o veri izprašuje. Kdor mu kaj prav ne odgovarja, ga pošlje v šolo ali pa v mošejo. Kaj tam počenja, se ne meni. Ti mohamedanski duhovniki ne gledajo tolikanj, da bi njih ljudje res molili. Zadovoljni so, če v mošejo in šolo hodijo in njim tisto čast skazujejo, katero so si znali vsi razlagalci sv. korana pri ljudstvu pridobiti. V Buhari je 360 mošej in 130 šol. V viših šolah je 8000 učencev, ki prihajajo ne samo iz cele srednje Azije, ampak tudi iz kirkizskih step, iz Afganistana, iz Kašmira, iz Indije in celo iz Kitaja, da se tu bogoslovja uče. V viših šolah se uči logika, modroslovje in koran; poezija in zgodovina se uči le na skrivnem. Tiskane knjige so redke. Zaradi teh šol je upliv Buharske v Aziji kaj velik.

Izim Židov in Čigani so vsi Buharci mahomedanci, čeravno niso vsi ene narodnosti. Na Buharskem je 32 različnih plemen, ki ravno toliko različnih jezikov govore. Tu so Persijanci, Arabljanje, Afganistanci, Hindusi, Kirgizi, Mongolci, Fadžiki, Uzbeki, Sarti, Židovi, Čigani itd.

Vlada buharska je despotična. Razen korana ni druge postave, ko volja emirjeva. Nad vrati njegove palate je razpet strašna bič, v znamenje njegove oblasti. Koran se tu veliko bolj strogo spolnuje, ko na Turškem. Ženska ne sme na ulice brez tančice čez obraz. Moškega, ki bi se drznil, žensko pod tančico v obraz pogledati, pričakuje gotova smrt. Rabej mu z nožem oči izkljuje in potem s kolesom kosti raztere. Ženska pa, ki bi moškega pogledala, se zakoplje do prsi v zemljo in tako kamnuje. Vohunstvo je

Naš narodni slovenski jezik torej priporočamo vsi Slovenci vam, kranjskim deželnim zbornikom, ki vas je zaupanje slovenskega naroda naredilo za gospodarje v ljubljanski zbornici razdjavši neslovensko falango Dežman-Kromerjevo.

Nikakor ni dovolj, da v zavesti, da ste in imate večino, skleplate o narodnem jeziku itd. Nikakor ne pritegnemo, da je sama formalnost, ali debatujete vi o naših zadevah v nemškem ali slovenskem jeziku. Tu gre za princip, ktereга smo na čelu te besede postavili, spoštovanje samega sebe in naroda, ki vas je v ljubljansko zbornico poslal, naroda in njegovega jezika, s katerim vi, in najmenj vi, smete ravnati, kakor ne bi bil za to, da se v deželnem najvišem krogu, v zakonodateljnem parlamentu, ne bi staval na častno prvo mesto, kjer naj — sicer ne s terorizmom — pa s pravico kraljuje. Slovenski narod mora videti tudi zunanjo razliko med vami in onimi, ki po Slovenskem tudi pridigovajo, da so za omiko ljudstva, ki pa se sramujejo ljudstvenega jezika. Nikakor nečemo očitati našim narodnim poslancem, da se sramujejo narodnega jezika, ali to tirjamo in gotovo nam vsak Slovenec pritrdi, da tudi djansko in določno pokažejo, da se ga ne sramujejo. Tirjamo, da narodna večina v središči Slovenije, rabi pri poročilih, nasvetih, debatah in interpelacijah edino in brezizjemno naš jezik slovenski, jezik kranjskih volilcev.

Že ker to tirjatev, ali da ne bo pretirno, predidizno (ker pri nas je mnogo mehkih, občutljivih ljudi, ki povsod vidijo mir in slovo kaljeno) — recimo raje to pričakovanje, to prošnjo zmerom preponižnih Slovencev stavljamo, moramo imeti iz prešliosti razloge. In imamo jih. V senci Slovenije, v Ljubljani, so narodni možje že večkrat sedeli, sedeli so že — čeravno le kratek čas — kot narodna večina dvakrat. In kaj smo brali v stenografičnih zapiskih? Največ nemške govore od slovenskih poslancev v slovenski kranjski deželi. Edino vse hvale vredno, in kar je nam znano sploh po Slovenskem hvaljeno in priznано izjemo imamo zaznamovati v tej zadevi imenovaje našega dr. Bleiweisa. Dr. Bleiweis je bil edini, ki se je dosledno držal govorenja v slov. jeziku, izjemši samo tiste stvari, v katerih je bil poročevalec. Še več hvalo bi bil dr. Bleiweis pa po deželi žel, ko bi bil dosleden do zadnjega tudi slovenski poročevalec, kar odsih dob kakor od vseh poslancev, v prvi vrsti smemo od njega pričakovati, kakor smemo tudi pričakovati — da to samo mimegrede omenimo — od dr. Bleiweisa, kateri je narodno zastavo vedno visoko držal in doslej v slovenski politiki ni Slovanstva izpred oči izgubljal, ki pa od časa, kar so Slovenci v dunajski lesenjači zavozili, ni še določno izgovoril se, da bo v deželnem zboru zastran državopravnega vprašanja izrekel besedo, kakoršna se dostoja njegovi preteklosti in slovenski bodočnosti, in da zopet prime za krnilo, katero je v prevažnem trenutku menj vajenim možem iz rok dal.

Ne tako doslednji kakor Bleiweis, ali recimo nevarnost: čisto nedosledni so bili drugi slovenski poslanci. Vzemimo samo dva. Dr. Tomljan se nenuskartjem nasproti ob priliki, ko niso nasveta o prestavi sejnih govorov na slov. jezik potrdili, javno zagrozil, da bo od tedaj zanaprej vedno slovenski govoril. Ali kako je držal to javno obljubo, ktere je bil vsak za narodnega jezika pravice vnet Slovenec vesel? Govoril je skoro vedno nemški in le kaj malega kakor za parado slovenski. Priča so stenografični zapiski. — Svetec je v svojem deviškem govoru, povdarjaje svoje zasluge za slovensko jezikoslovje in obetaje, da bo še več storil za slov. jezika razvoj, zagovoril se, da bo v prostorih deželne zbornice le slovenski govoril. Pozneje pak se je tudi temu poslancu bolje zdelo nemški svoje protigovornike pobijati, nemške interpelacije staviti.

Kakor ta dva, držali so se tudi večidel drugi razen dr. Bleiweisa le zmerom raji nemščine, in slovenščina je bila, kakor že rečeno, za parado.

na Buharskem na najvišji stopnji, ogleduhov in ovaduhov vse mrgoli. Mož si pred ženo in žena pred možem ne upa emirjevega imena spregovoriti, brez pristavka: „Bog mu daj še 120 let življenja“. Lípša še ni. Emir sam nosi le taka oblačila, ki mu jih njegove štiri žene napravljajo. Tudi različnih jedi ni. Emir je to, kar vsak drugi je. To je deželna brez zabave, brez veselja.

Mesto Buhara ima kakih 80.000, Samarkand kakih 30.000 prebivalcev. Buhara je obdana od visocih zidovij. Na gradu samarkandskem je tisti plavi kamen, na kateri mora sedeti vsak novi emir o nastopu svojega vladovanja. To je toliko, kakor pri nas kronanje.

Cela Buharska meri, kakor misli Hanikov, kakih 5.600 □ milj. Prebivalcev ji prišteva 2½ milijona. Leži po največ na desnem bregu Amu-Darja med 37. in 43. stopinjo severne širivosti in 80. in 88. izhodnje dolgosti. Razdeljena je na 17 provincij. Od nekdanje že so bili hudi boji za ta kraj srednje Azije. Stari Grki, Kalifi in za njimi drugi Azijci so se ga hoteli polastiti.

Lehko bi nam Rusom bilo, se zdaj Buharske popolnoma polastiti in si jo za zmerom prisvojiti, kakor smo si prisvojili pred dvema letoma Turkestan, kteremu je glavno mesto Taškend. Buharci sami so generala Kaufmana prosili, da naj vzeme Rusija v last njihovo zemljo in tudi pri njih vpelje take postave, kakoršnje smo vpeljali v Turkestanu. Pa za zdaj to ne gré. Imamo še preveč doma opraviti. Vsi naši najimenitniši časniki so to misel izrekli, ter od vlade zahtevali, da naj se zdaj ne spušča predalec v Azijatsko, ampak da naj se z Buharci pomiri in vse svoje moči za evropske dogodjaje ohranjuje — za narodne, slovanske zadeve. Vlada je svet poslušala in ga ubogala.

Tooliko je, kar se zdaj gotovega o buharskih zadevah vé. Dolgo časa so vesti iz Turkeстана o tem tako različne bile, tako ena drugo pobijale, da ni bilo mogoče prave spoznati. Zato pa sem svoj dopis tako dolgo odlašal. Mislim, da zdaj velikih dogodbe za več časa v teh krajih ne bomo imeli. Nadejati se je, da se bodo zanaprej te zemlje mirno razvijale; in da se bo le slišalo o napredovanju naše kupčije v srednji Aziji. Zato sem mislil, da Vasi bralcem ustrezem, ako kaj več o krajih spregovorim, o katerih ste le po redkih spisih kakega aventuriera kaj zvedeli, kar ni bilo vselej zanesljivo.

Vsaka parada pa je nekaj afektacije, nekaj tje vržene forme namestu tega, kar bi moralo vedno biti, namestu reda. Slovenci pa menda nečemo, da bi se naši možje le včas, le ad captandam nostram benevolentiam slovenski posvetovali, temuč slovenski hočemo slišati povsod kjer je mogoče, in vzlasti hočemo svoj jezik djansko spošтовan imeti od svojih mož, od mož, ki imajo nalogo govoriti za pravice tega našega jezika.

Poreče pa nam kdo, in vemo da nam ti možje porekó sami: „Če smo govorili večidel nemški, imeli smo tehtne razloge.“

Dobro! Kar je storjeno, to je storjeno, zamujeno je zamujeno. Brez vspaha bi bile rekriminacije za nazaj. Polajšavno je — da tudi to omenimo — to, da so bili narodni poslanci v Ljubljani prvih 6 let v manjšini, in da so večino hoteli z nemškimi govorjenjem prepričati. Naj velja, da si z nami vred vedó gg. poslanci, da kakošnega vladnega Broliča, Kromerja ne bodo in niso z nobenim jezikom pregovorili. Vsacemu je namreč dandenes znano, kdor se je ozrl po parlamentarnem življenju, da v zborih, kjer si dve v načelih strogo ločeni stranki nasproti stojite, govorniki ne govoré tolikanj, da bi nasprotnike prepričali, kakor da bi svoje stališče opravičili in nasprotno spodkopali. Navadno sti si po debetah stranki bolj nasprotni kakor prej. Če ljubljanski narodnjaki tedaj zaradi prepričanja nasprotnikov nemški govoré, je to brez vspaha, torej nepotrebno. Vzlasti pak je zdaj nepotrebno, ker imajo večino, in jim za obveljavo kacega predloga še ni treba nasprotnikov pridobivati.

Drugi razlog, kateri slov. poslance môra slovenski govoriti je ta, da se sili vsak, kdor v slovensko zbornico stopi, kakor je kranjska, da mora znati slovenski, če neče biti figurant. In res menda vsaj razumejo vsi; če pa kateri ne razumé naj se tako posili, da se mestu odreče, kjer ni da bi sedel. Če je prvosednik Nemeč in slovenskega nasveta ne zna formulirati, naj se nauči; ako se ne more, naj svoj častni prostor družemu prepusti. Prizanašanje, potrpljivost z rečmi, ki so zoper naš princip, ni družega kakor puhla, škodljiva, bolna sentimentalnost, s katero ne bomo nikdar ničesa opravili. — Ker so se interpelacije v nemškem jeziku stavile, bil je menda ta razlog, da je vlada nemška, da deželni namestnik ali njegov zastopnik ne umeta slovenski. Ali ravno vladi nasproti bi morali pravico svojega jezika djansko povdarjati. Zastonj je usta odpirati in pričakovati, kedaj se bo milostnim našim birokratom zljubilo slovenski naučiti se. Le kedar bodo videli, da svojega posla sicer ne morejo opravljati, naučili se bodo jezika. Za svoj kruh se c. kr. služabnik nauči kitajskega jezika, ču se ga mora. Vladni možje za istino ne ravnaajo posebno ljubeznjivo in mehko z nami, čemu bi neki mi ž njimi?

Tretji razlog, zakaj se ni, in zakaj se morda ne bi govorilo slovenski, je, čeravno ga nismo od naših narodnjakov še javno slišali, da so po svoji izreji, kakor možje iz stare šole, tuje nemščine bolj vajeni kakor domače besede. Tu moramo ravno tako naravnost reči, kakor zgoraj in še bolj: kdor ni vajen, naj se navadi. Na suhem se ni še nihče plavati naučil. Dr. Bleiweis je pokazal, da slovenski ravno tako lahko govori kakor nemški, če ne laglje. Dr. Toman, dr. Costa, Svetec so že govorili slovenski. Če so enkrat, dvakrat, lahko zmerom. Če v prvič malo teže, bodo v drugič laglje. Kdor slovenskega jezika ne zná, naj se čisto slovenskim Kranjcem voliti ne dá. Kdor pa je voljen, kdor je poklican, da vse narodove svetinje zagovarja in brani, ta naj v prvi vrsti sam pokaže, da zagovarja in brani jezik in sicer s tem, da govori.

Da se s tem priporočanjem obračamo ravno na ljubljanski zbor, vzrok je menda vsacemu jasen. Ne samo da je tam narodna večina, obračajo se tjekaj oči vseh Slovencev, dobro vedé, da je v središču vsacega organizma treba zdravega življenja, zdrave krvi, ktera se po večnih zakonih blagodejno raztaka in doseza tudi posamezne, od srca oddaljene ude.

Goriške razmere nam žalibog niso tako na tanko znane. Lani smo brali po časopisih, da je tudi v Gorici večina slovenska. Razen treh poslancev, ktere po glasu poznamo, nam drugi niso znani. Vendar upamo, da bodo goriški slov. poslanci tudi sprevideli, da bi bila le slabost Lahom pohlevne koncesije delati, slovenski jezik zatajevati in govoriti jezik deželne manjšine, vzlasti dan denes, ke mora Goričanom bolj ko nam očito biti, kaj Italijani zapadnemu Sloventvu nasproti počenjajo in nameravajo. Pričakujemo torej, da homo imeli tudi iz Gorice veselje, zaznamovati govore v slovenskem jeziku.

In štajerskim poslancem? Ti gredo v sivostarodavnem slovenski, a zdaj vseskozi nemški Gradec, gredo kakor maloštevilna stranka med Nemce, s kterimi pobotovati se je — žalibog! — težka stvar. Njim se tega naročevanja, kakor ljubljanskim in goriškem ne upamo za popotnico dajati. Ko bi nestrpljivim nemškim sosedom jeli slovenski svoje potrebe razkladati, godilo bi se jim močno tako, kakor se je vrlemu državnemu poslancu Ljubiči, kterega smo slišali v dunajskem drž. zboru srbski govoriti in videli kako so ga Nemci — od Šindlerja do Greuterja — gledali in posmehljivo držali se, kakor farizej, ki je v templji djal: Hvala Bogu da nisem tak kakor oni colnar za vrati. Od štajerskih poslancev torej ne moremo tirjati, da bi slovenski govorili. Naj kakor vedó in znajo pridobe pravice na skrajni meji slovenstva bivajočemu narodu, za kterega vzbujajo so bili zlasti v poslednjem času tako delavni, in naj bodo preverjeni, da bo ravno ta vzbujeni narod za njimi stal, ako se bodo njih besede in tirjatve tudi neslišane in neizpolnene po liberalni graški zbornici razletele!

Stroški novega pravosodja.

O teh pravi uradna „Wien. Zeit.“: Javni časniki so bili nedavno razglasili, da bodo stroški novo organizovanih okrajnih sodnij mnogo večji, kakor se je spöčetka mislilo in kakor se je tudi v drž. račun postavilo, da bo torej treba za nje še nekoliko 100.000 gl. dodat, ktere bo moral državni zbor še povrh dovoliti. Ti glasovi izvirajo iz popolnoma napačnega mišljenja, kakor se bo razvidelo iz sledečega razjasnila. Stroški za novo organizovane okrajne sodnije sploh ne stojó v proračunu pravosodnega ministerstva, ker

ima cela organizacija še le 11. junija 1868 izdano postavo za podlago. Po tej postavi imajo odsihmal pravosodna opravila, ktera so dozdej opravljali pomešani okrajni uradi (okrajni uradi kot sodnije) oskrbovati samostojne okrajne sodnije. Samostojne okrajne sodnije so bile dozdej le v Galiciji, na Kranjskem in Solnograškem, potem nekoliko posameznih na Českem in Štirskem; vseh vkup jih je bilo 210; odsihmal pa jih ima biti 812, in kakor je znano, so se po postavi od 11. junija 1868 uradnikom okrajnih sodnij njihova plačila bitno povešala. Iz tega povešanja izvirajoči stroški sploh dozdej še ne stojó v računu (bodžetu) pravosodnega ministerstva, in bo toraj treba še vse te stroške od državnega zbora zahtevati; ne da še toraj govoriti o tem, da bi se ti stroški ne bili postavili na pravo mesto ali do bo treba k organizaciji doplačila ali dodatka prositi. Stroški so, kar se tiče njihovega najbistvenjega dela, namreč plačila uradnikov, že vnaprej določeni, ker je število okrajnih sodnikov po postavi natanko določeno, in se je število pomočnih uradnikov po najsilnejši potrebi ustanovilo, in ker je znesek uradnikovih plačil že v postavi izrečen. Gledé stvarnih stroškov (za poslopja, pohoštvo, les itd.) pa se bo ravnalo po navadnih stroških za dosejanje okrajne urade in po nasvetih viših deželnih sodnij. Da so stroški za novoorganizovane okrajne sodnije veliki, samo po sebi izhaja iz tega, ker jih je veliko na število, in ker so se po postavi izdatno zboljšala plačila sodnijskim uradnikom; da bo temu tako, vedel je državni zbor kakor tudi vlada že tačas, ko je šlo za postavo, ki se ima zdaj izvršiti. Prezreti pa se ne sme, da so stali do zdaj stroški za pravosodje, kar jih je to delalo okrajnim uradom, v računu ministerstva notrajnih zadev, in da se bodo tu odsihmal zbrisali. Denarne potrebščine za politično upravo onih kronovin in dežel pa, pri kterih so se imenovani stroški za pravosodje v račun jemali, določile so se za leto 1868 z le 8 milijoni, in se morajo zdaj, ko sta pravosodje in uprava ločena, ravno za toliko znižati, za kolikor se bodo povešale denarne potrebščine pravosodnega ministerstva vsled tega, da prevzame to stroške za vse pravosodje. Tako „Wien. Ztg.“ — Ali je res mnogo napak in pomot popravila, naj sodi vsakdo sam; toliko je razvidno, da bo moral državni zbor zopet rabiti svojo bistveno pravico, ktero je dozdej edino „izdatno“ izvrševal: nove in večje državne stroške — ergo nove in večje davke dovoljevati.

Dopisi.

V Postojni 19. avg. K. [Izv. dop.] Iz raznih krajev slovenske zemlje se po časnikih čitajo sporočila, da je ljudstvo za domačo narodno reč, za upeljavo slovenskega jezika v mnogovrstne uradnije vneto, uradi pa se bolj ali menj uresničenju narodove žele ustavljajo. Pri nas pa je ta reč vsa nekako drugača, naši olikani tržani se naj raji v tujih jezicih pogovarjajo, med tem ko so nam skoraj vsi uradi precej pravični. V prvo vrsto teh moramo pa vendar le naše županstvo postaviti, ono skoraj izjemno po domače uraduje, župan gosp. Lavrencič je vrl domorodec, narod mu bo gotovo hvaležen. Namen našega sporočila pa je še drugi kot priznava narodnega poslovanja našega županstva, mislimo ga tudi podbadati ko moža temu djanju takrat, kade se nam krivica godi. Vojaško oskrbníštvo ljubljansko je poslalo pred nekimi tedni našemu županstvu v objavo razglas, da se bo v Ljubljani za vojaške potrebe oves, slama in seno kupovalo. Radovoljno se je prvojni ustreglo, potem pa, da se je to zgodilo, c. kr. vojaškemu oskrbníštvu naznanilo in za občinskega sluga za objavanje razglasa se ve da v slovenskem jeziku, 26 kr. za objavljenje prosilo. Toda kaj se je zgodilo, imenovano oskrbníštvo je ta dopis s tem rešilo, da je reklo, da slovenščine ne ume. Čestiti gosp. župan mi Vam svetujemo, da dotičnega gospoda uradnika poprašate, ali mu je 19. § decembrske ustavne postave znan ali ne.

V Celovcu 18. avg. + [Izv. dop.] Kaj jaz delam v Celovcu? Študije! Kdor se hoče praktično učiti parlamentarizma, naj gre v London, kdor želi videti svobodnega državljana, naj potuje v Švico, komur je za strastnega igrača, najde ga v Homburgu itd., kdor pa hoče praktično študirati, kaj je tihi in trpivni upor, ki se zdaj Slovence kot rešilna bilka ponuja, ta naj pride na Koroško: tú so klasična tla modernega tihoga in trpivnega upora. Nekdaj ta upor ni bil tako tih, ali zdi se mi, da je bil ravno tako trpiven. Nekdaj smo vsaj pri volitvah nekoliko zavreščali, nekdanji smo zvedeli, kako se razvija narodni duh po Koroških hribih in dolinah; odkar pa je nehal ranjki „Slovenec“ in je tudi celovško čitalnico potegnil seboj v mrzli grob, od tega časa je Koroška biblično trpivna. V deželnem zboru so Slovenci brez zagovornika. Dobil bi ga bili lahko, dobili jih tudi več, ko bi „miru in sloge“ z Nemci ne bilo treba. Ali če je slovenski volilec pomislil, da bi se mu morda razdrla njegova tarok partija, da bi moral morebiti brez navajene družbe svoje večerno pivo srebati, da bi moral celo dosezanega botra opustiti ter si iskati družega, dal je raje svojo pravico narodu za to piškavo slogo, in volil nasprotnika, ali pa šel med volitvijo po hosti gledat, kako se leščeveje zadeluje. Slogo toraj zdaj Korošci imajo, pa tudi tako glasno nemškutarstvo, da bi ga moral vsak Velikonemec vesel biti. Le kdor je vse to videl more si raztolmačiti, kako se je drznil preteklega leta c. kr. deželni predsednik ministerstvu pokorščino odpovedati in mu naravnost v obraz reči, da noben uradnik na Koroškem ne bo spolnovo ministrskega zaukaza, ki je slovenščini nekoliko pravice na papirji privoščil. Saj ga tudi drugodi ne spolnujejo: „biudisch amtiren — rein lächerlich“ sem slišal govoriti štirskega uradnika; pa so vsaj molčali proti višim. Na Koroškem so kričali Nemci, promemorije in proteste po svetu pošiljali, a Slovenci tiho molčali; en dopis v „Slov. Gospodarju“, enega v „Zukunft“, in razzaljeni pravici je bilo zadovoljeno. Naj Vam tú povem po besedah enega svojih znancev dogodico, ki se je v tej dobi pripetila enemu izmed slovenskih drž. poslancev. Ko je bilo že deželno predsedstvo poslalo na Dunaj svoj protest, deželni odbor svojo promemorio, ko so se bili vsi nemški časniki že nakričali: Na pomaganje, Koroška je v nevarnosti! nasvetoval je drž. poslanec v privatnih pismih, naj

bi se Koroško ljudstvo vendar genilo in če drugega vsaj nekoliko peticij napravilo in na Dunaj med akte poslalo.

„Kviško, bratje, duše mile!
S slovom, z djanjem vsi za dom!
Kličejo nas slavne Vile
V kolo k bratom Slavjanom.“

Tako jim je bil zabičil naš drž. poslanec in mislil, da se po Koroški marno peticije pišejo in podpisujejo, on sam pa se je vsedel v tiho delavnico in pisal veliko brošuro za koroške Slovence. Ravno v najboljem delu pa ga kakor z vročim kropom polije nek „Zukunftini“ dopis iz Koroške, kjer dopisnik nekako zaničljivo svetu pripoveduje, da berači imenovani g. drž. poslanec po zaupnicah iz Koroške. To je bilo preveč. Kakor je nekdanj Mojzes kamnite table obtla vrgel, da so se na drobne kosce razletele, nesel je on svojo brošuro v ogenj in v zaklel: Jaz nisem za Korošce ni prve ni zadnje brošure pisal.

Tacih in enacih pričic imam še nekoliko v svojem dnevniku: ktere kažejo, da je na Koroškem v narodnem obziru vse „trpino“ in „tiho“, o uporih sploh ni govora, če ni nekoliko upora, da celovška srenja za eno svojih učilišč ne more dobiti kateheta, dasiravno mu dobro plačo obeta in da se bojé snuje nov opozicionalen nemški list, ki bi imel skoraj ta načela kakoršna ima „Grazter Volksblatt“.

Tudi v svobodnem obziru sploh nisem nič kaj veselega videl. Bil sem ravno v kavarni, ko je prinesla „Wien. Zeitg.“ nove imenovane c. kr. upravne in sodnijske uradnike za Koroško. Gledal sem moža, ki je imel nekaj na sebi, kar mi ga je na prvi pogled priljubilo, in videl, kako se mu je obraz daljšal, ko je bral stara imena novoimenovana. Moj mož je bil idealist in je veroval vsem lepim frazama o svobodi, boljših časih, nebirokratični ustavnosti itd. Črv dvombe pa mu je jel to vero spodkopavati, ko je imel črno na belem pred seboj, da bodo to svoboda, ustavnost itd. podpirali ravno isti možje, ki so bili tako krepki stebri Bachovega absolutizma, ki so nosili Schmerlingovo figavo ustavnost itd., možje, ktere se absolutizem in biokratizem šolal in izšolal. Moj idealist se mi je smilil, rad bi se bil ž njim seznanil ga potolažil in mu povedal, da se iz človeka tudi v starosti da kaj narediti, če je za to. Pravit bi mu bil o možu, ki je ob enem času pisaril v pangermanske in panslaviške liste, ki je Bachu s toliko udanostjo složil, s kolikoršno republiko, ktere ga je imel Thun tako v čislih, kakor Hasner ktere je v istem trenutku za sedanjo šolsko postavo javno govoril, a proti njej javno pisaril itd. In moj idealist bi se bil prepričal, da novoimenovan birokrat ni še najhujše gorjá. O tem bi se bil tudi prepričal, ko bi se bil potrudil pred nekaterimi dnevi z menoj v poslopje deželnega predsedništva, kjer je številna deputacija Velikovskih in Doberloveških srenj prosila, naj bi se jim dosedanj predstojnik g. Kronig ne vzel in z nepoznanim okrajnim glavarjem nadomestil. Peljal bi ga bil rad tudi pred deželni odbor, da bi mu bil iz odborovih predlogov za deželni zbor pokazal, da ustavni uradniki mnogokrat ravno tako svoje dolžnosti zgrešajo, kakor stari birokrati; med odborovimi predlogi bi bila naša postava za povzdigo živi noveje a ne postave za povzdigo ljudske omike. In vkup bi se bila šla proti jezeru sprehajati in složno napovedala celemu svetu tihi in trpivni upor, ali kakor pravi kmečki Slovenec: fige bi bila v žepu kazala.

Politični razgled.

Razen veliko vrste novoimenovanih uradnikov niže bira razglašala „Wien. Zeitg.“ pregled državnih dohodkov in dotičnih stroškov, kar jih je bilo prvo letošnje polletje. Neposredni davki so dali 32,217.369 gl. Ako primerjajmo te dohodke z dotičnimi dohodki preteklega leta, vidimo, da je bilo letos 1,999.071 gl. dohodkov več, kakor v istem času preteklega leta, pa vendar 384.886 gl. manj, kakor se jih je pričakovalo. Posredni davki so prinesli 85,381.056 gl., torej 5,766.133 gl. več, kakor v istem času lanijskega leta in pa 4,350.486 več, kakor se jih je pričakovalo. Stroški znašajo 15,979.566 gl., torej 2,982.244 gl. menj., kakor jih stoji v proračunu in pa 833.425 menj kakor prvo polletje leta 1867.

Orožje na vzhod iz- in prevvažavati bo odsihmal teže, kakor je bilo dozda. Odsihmal se ne bo nobenemu odpošiljavcu več dovolilo, iz- ali prevvažati orožje na vzhod, ako ne more dokazati, da ima k temu naročilo ali vsaj dovoljenje srbske vlade v rokah. Ravno tako bo treba izkazati se z naročnikom ali z dovoljenjem dotične vlade, ako bo hotel kdo kaj več orožja ali vojaške priprave v Vlahijo, Moldavo ali Bosno pošiljati.

Vsi vojaški odgojevalni zavodi niže in više vrste se bodo neki opustili.

Po uradnih, pol uradnih, plačanih in prostovoljno v ministerski rog trobečih časopisih se razodeva grozovit strah pred sedanjo opozicijo. V uvodnih člankih, dopisih, telegramih in opombicah se otrešajo opozicije, jo podučujejo, a zopet grdiho znamenja časa.

Česki narodni poslanci dozda še molče o svoji politiki v prihodnjem dež. zboru. „Corresp.“ z neko zadovoljnostjo prijavlja, da so zdaj tudi „Nar. Nov.“ proti temu, da bi šli Čehi v zbor. Po tem menda lahko vemo, kaj bo!

Minister Taaffe se je v Pragi moral tako vesti, da so časniki sodili, kakor da bi ministerstvo med seboj ne bilo več složno. „Wien. Abp.“ zdaj pere Taaffeja in zagovarja ministersko slogo.

Česka je imela prvo polovico tega leta plačati vsega davka 28 milj. gld.

Iz vseh krajev svobodne Ogerske dohajajo deputacije delavcev k ministrom v Pešto pritoževati se, da jim domače oblastnije ne dovoljujejo da bi se zbirali. Toraj tudi v Translajtani svoboda le za nektere.

Iz Hrvaške se poroča neka fuzija med narodno stranko in manjšino rognikolarne deputacije.

„D. A. Z.“ piše, da mnogo visokostojecih in visokorojenih mož pri cesarji spodkopuje ministra Beusta. Celo članovi cesarjeve rodbine jih pri tem podpirajo.

Mlada Italija trpi na oni bolezi, kakor marsiktera stareja država vendar je ta bolezen za Italijo posebno nevarna, ker ne bo kos ostresi se finančnih zadreg. Vlada je že razna vračila poskusila, a zastonj. Kar je stržila za prodreg cerkveno premoženje, bila je le kaplja v morje. Vlada je colnino povekšala, pri tem pa so se dohodki znižali, ker so kontrebantariji blago prenašati in prevvažati jeli. Zdaj hoče tabakovo samotržje v najem dati ali s pogoji, s kterimi je ljudstvo zelo nezadovoljno. Na Piemontškem ne bodo več tabaka kadili, da spravijo vlado in najemnike v zadrego.

Prusi so se nadejali, da jim bo nehal kolek pri časnikih; kakor je zdaj čuti, slo bo to upanje po vodi, kakor v Avstriji.

Na cesarskem dvoru francoskem je vse polno veselja, da je Napoleon dan pretekkel brez vsega nereda in nemira.

Papež je obiskal te dni svoje vojake v taboru. Vojaki so ga z nezrekljivo navdušenostjo sprejeli.

Kakor druge države napravi letos tudi Rusija velike vaje s svojimi vojnimi ladijami.

Iz Rusije gre neki veliko raznega orodja na dolénjo Donavo. Bojé se novih hujsk na Bolgarskem.

Agitacije za anglijski parlament so največe, kar si jih človek misliti more. V malih vaseh se ponuja po 10 kandidatov.

Ministersko svetovalstvo francosko je sklenilo, da se imajo splošnje volitve za l. 1869 vstaviti. To je znamenje miru, pravi „France“, to je Napoleonov strah, pravi zdrava pamet.

Na Španjskem so vsled zadnjega upora mnogo častnikov kaznovali; nato se je več častnikov službi odpovedalo in tudi vojni minister je odstopil.

Razne novice.

* (Železnična črta Ljubljana-Trebiž.) Oskrenijsko svetovalstvo južno-železničnega društva je dobilo 8. t. m. od kupčijskega ministerstva poziv, naj izreče, ali hoče imenovano društvo izdelavanje in vožnjo na železnični črti Ljubljana-Trebiž po postavi od 9. julija t. l. prevzeti ali ne. Po svojih koncesijah ima južna železnica prvo pravico do tega. Svoj sklep ima društvo naznaniti do 8. dec. t. l.

* (Študirali smo) z veliko skrbjo, z zbranim duhom in s pobožnostjo neko „krajsko bratko od leta 1734“, odprli smo „večen kalendar“ kjer zapisano stoji kakošen je človek, ki je pod tem in onim planetom rojen, glavo smo si ubijali z alkemistom Hermes Frismegistosom in njegovo „tabulo smaragdiano“, na kateri je skrivna modrost zapisana: „Res je in brez laži in prav gotovo, spedno je kakor zgorno, in zgorno je kakor spodno, da se zvrši eno čudežno delo“, Ali, ali pri vseh študijah in preiskavah človeške modrosti, še zdaj ne znamo, ne vemo, ne vidimo, ne slišimo nič — — ali bo na ljubem Kranjskem kakor slovenski tabor ali ga ne bo! Vrag je to!

* (Magjarskega domorodca Deaka) so se zarotili nekteri mladi fantalinje ustreliti, ker je po njikovi politiki „ivdajalec“. Najstariši med temi zarotniki, pri kterih so revolverje našli, ima celih 15 let nadepolnega življenja in je bojé že zaprt. Prijatelji so Deaka prigovarjali, naj ne izhaja sam iz stanovanja. On pa je smehljuje djal: Precej grem h krojaču in si dam napraviti železno srajco in svitice, kakor je ima Bismark.

Najnovejše vesti.

Praga. Za namestnika deželnemu maršaleku je imenovan J. U. dr. Ant. Banhans. — Nadomestivnih velitev za deželni zbor izmed fideikomisarskega velicega posestva se narodno plemstvo ni vdeležilo. — Pobegli vrednik „Politike“ Kotek je obsojen zaradi zločinstva kaljenega miru, zadolženega v spisih „Herr Redacteur“ na 16 mesecev težkega sedéza in 2000 gl. platéza.

Bergen na Norvečkem, 17. avgusta je bilo tú precej resnega javnega nemira, ker se je cena podzemlju povekšala; vojaštvo in mestna straža je posredovala, na obeh straneh je precej ranjenih, nekoliko zaprtih. Drugi dan je bil miren.

Vsem učiteljem ljudskih šol na Kranjskem,

Po splošnji želji in potrebi bode v torek, 15. sept. t. l. v Ljubljani prvi občni zbor vseh ljudskih učiteljev na Kranjskem. Ta zbor se po sv. maši v stolni cerkvi ob 8. uri zjutraj prične potem ob 9. uri v mestni dvorani. Tu bode ta-le vrsta razgovorov:

1. Kaj je pomanjkljivega pri naših ljudskih šolah, in česa živo potrebujejo?
2. Kako bi se v ljudski šoli z drugimi nauki z druženo pospeševalo umno, narodno gospodarstvo?
3. Kako bi se stalno zboljšale slabe okoliščine o učiteljski plači?

Dragi tovarši! zberimo in snidimo se v ta prvi splošni zbor prav obilno, ter odkritosrečno in zedinljivo delajmo za povzdigo in zboljšanje domačega šolstva in učiteljstva! — Božja pomoč!

V Ljubljani 15. avgusta 1868.

Osnovni odbor.

Dunajska borza od 21. avgusta.

5%, metalike 58 fl. 20 kr.	Kreditne akcije 209 fl. 50 kr.
5%, metalike z obresti v maju in nov. 58 fl. 30	London 115 fl. 50 kr.
5%, narod. posojilo 62 fl. 20 kr.	Srebro 113 fl. 50 kr.
1860 drž. posojilo 83 fl. 50 kr.	Cekini 5 fl. 48 kr.
Akcije narod. banke 723 fl. — kr.	